

KẾ HOẠCH**Tổ chức Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS năm 2021
(Từ ngày 10/11 – 10/12/2021)**

(Kèm theo công văn số /BYT-AIDS ngày tháng năm 2021)

Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS đã chính thức được Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm (UBQG) phát động từ năm 2008 và từ đó đến nay UBQG đã lấy ngày 10/11-10/12 là Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS của Việt Nam. Tháng Hành động đã trở thành sự kiện quan trọng hàng năm thu hút sự quan tâm của không chỉ lãnh đạo mà cả người dân và huy động cả cộng đồng vào cuộc chiến với đại dịch HIV/AIDS.

Năm 2021, trong bối cảnh đại dịch Covid-19 tiếp tục diễn ra rất phức tạp, dịch Covid-19 cũng đã và đang có những tác động to lớn đến mọi mặt đời sống xã hội trên thế giới cũng như Việt Nam bao gồm cả chương trình phòng, chống HIV/AIDS. Theo báo cáo của các địa phương, dịch HIV/AIDS trong 9 tháng đầu năm 2021 tiếp tục diễn biến phức tạp và có xu hướng gia tăng so với 9 tháng đầu năm 2020 tại nhiều địa phương. Đường lây truyền HIV cũng có sự thay đổi, nhiễm HIV tăng nhanh trong nhóm nam quan hệ tình dục đồng giới (MSM).

Thực hiện Công văn số 1477/VPCP-KGVX ngày 09/3/2021 về nhiệm vụ trọng tâm chương trình công tác năm 2021 của Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy mại dâm trong đó có giao cho Bộ Y tế và các địa phương “*Tổ chức triển khai các hoạt động nhân Tháng hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS và Ngày Thế giới phòng chống AIDS*”. Do vậy, Bộ Y tế - Cơ quan thường trực phòng, chống AIDS của Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm xây dựng kế hoạch và hướng dẫn các Bộ, ngành, địa phương tổ chức Tháng Hành động quốc gia phòng, HIV/AIDS ở tất cả các cấp, các ngành từ trung ương đến địa phương như sau:

I. MỤC TIÊU

1. Tăng cường sự quan tâm của toàn xã hội đến công tác phòng, chống HIV/AIDS nhất là trong bối cảnh dịch COVID-19 để tiếp tục tiến tới mục tiêu chấm dứt dịch bệnh AIDS vào năm 2030.

2. Đẩy mạnh các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS, đảm bảo mọi người được tiếp cận các dịch vụ thiết yếu trong dự phòng, chăm sóc và điều trị HIV/AIDS một cách liên tục, đặc biệt là các dịch vụ điều trị cho người nhiễm HIV bằng thuốc ARV và điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone.

II. CHỦ ĐỀ VÀ KHẨU HIỆU

1. Chủ đề

Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS năm 2021, Việt Nam chọn chủ đề **“Tăng cường phòng, chống HIV/AIDS trong bối cảnh đại dịch Covid-19”**. Giải thích chủ đề tại Phụ lục 1 (kèm theo).

2. Khẩu hiệu của chiến dịch (Phụ lục 2 kèm theo).

III. CÁC HOẠT ĐỘNG CHỦ YẾU TRONG THÁNG HÀNH ĐỘNG

1. Ban hành văn bản hướng dẫn chỉ đạo

Ban Chỉ đạo phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm các cấp ban hành văn bản chỉ đạo, hướng dẫn các đơn vị trực thuộc tăng cường triển khai các hoạt động trong Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS năm 2021 phù hợp với điều kiện, chức năng, nhiệm vụ cụ thể của từng đơn vị, địa phương và diễn biến của dịch Covid-19.

2. Đẩy mạnh triển khai các hoạt động truyền thông đại chúng và truyền thông qua mạng xã hội

Do dịch Covid-19 nên không thể tổ chức các sự kiện trực tiếp và đông người, Ủy ban Quốc gia Phòng, chống AIDS và Phòng, chống tệ nạn ma túy mại dâm đề nghị các địa phương tăng cường các hoạt động truyền thông trên các phương tiện truyền thông đại chúng và trên nền tảng mạng xã hội để hưởng ứng Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS và Ngày Thế giới phòng, chống AIDS.

- Về nội dung truyền thông cần chú trọng vào các nội dung sau:

+ Tình hình dịch HIV/AIDS ở Việt Nam: Dịch HIV tiếp tục diễn biến ngày càng phức tạp. Đường lây truyền HIV đang thay đổi qua quan hệ tình dục không an toàn trong cả các nhóm nam quan hệ tình dục đồng giới, người chuyển giới, người sử dụng ma túy tổng hợp, người bán dâm và bạn tình của các nhóm đối tượng trên. Từ đó cảnh báo dịch HIV sẽ ngày càng trở nên khó kiểm soát.

+ Các văn bản quy phạm pháp luật và các quy định mới liên quan đến phòng chống HIV/AIDS trong đó có Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật phòng, chống HIV/AIDS; Nghị định số 63/2021/NĐ-CP ngày 30/6/2021 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Phòng, chống nhiễm vi rút gây ra hội chứng suy giảm miễn dịch mắc phải ở người (HIV/AIDS). Chiến lược quốc gia kết thúc dịch AIDS vào năm 2030.

+ Tư vấn và xét nghiệm HIV bao gồm xét nghiệm HIV tại cộng đồng, tự xét nghiệm HIV và xét nghiệm nhiễm mới HIV.

+ Điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone: Lợi ích của điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone, tuân thủ điều trị cũng như việc cấp thuốc Methadone nhiều ngày cho người bệnh mang về.

+ Điều trị dự phòng trước phơi nhiễm bằng thuốc kháng HIV (PrEP): Lợi ích cũng như sự cần thiết, cách tham gia cũng như tuân thủ điều trị.

+ Điều trị HIV bằng thuốc kháng vi rút (ARV): Lợi ích của điều trị sớm bằng thuốc ARV và tuân thủ điều trị. Việt Nam đã là một trong ít nước có chất lượng điều trị cho người nhiễm HIV đứng hàng đầu thế giới thông qua việc kiểm soát được tải lượng vi rút dưới ngưỡng phát hiện với tỷ lệ rất cao. Việt Nam cũng là số ít nước đã chuyển đổi thành công từ việc điều trị HIV chủ yếu bằng nguồn viện trợ sang nguồn bảo hiểm y tế, đảm bảo sự bền vững không chỉ cho chương trình và cả bệnh nhân tham gia điều trị.

+ Giải pháp vượt qua các thách thức trong dịch Covid-19 để tiếp cận các dịch vụ dự phòng, điều trị HIV liên tục bao gồm các mô hình hay, các sáng kiến của hệ thống cung cấp dịch vụ, vai trò cộng đồng cũng như sự quan tâm của các nhà lãnh đạo trong bối cảnh dịch Covid-19 bao gồm cả các hướng dẫn và triển khai các hướng dẫn để khách hàng có thể tiếp cận được với các dịch vụ điều trị Methadone, ARV một cách liên tục.

- Về hình thức: Tập trung chủ yếu vào truyền thông đại chúng và truyền thông qua mạng xã hội.

+ Truyền thông đại chúng: Ưu tiên về thời điểm, thời lượng phát sóng trên đài phát thanh, đài truyền hình; dung lượng và vị trí đăng trên báo in, báo điện tử trong Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS; tăng cường truyền thông qua các chương trình giải trí trên truyền hình, các phóng sự, các chương trình quảng cáo, các chương trình tọa đàm, giao lưu với những người nổi tiếng về HIV/AIDS... Xây dựng chuyên trang, chuyên mục, đăng tải tin, bài viết trên các phương tiện thông tin đại chúng, trên Đài Phát thanh và Truyền hình ở trung ương và địa phương.

+ Truyền thông trực tuyến qua mạng xã hội: Tăng cường truyền thông về phòng, chống HIV/AIDS trên hệ thống mạng xã hội như Fanpage, Facebook, Tik tok, Zalo, các ứng dụng đặc thù có khả năng tiếp cận và được các nhóm khách hàng đích thường tiếp cận... các báo điện tử và các trang thông tin điện tử của cơ quan, đơn vị;

+ Xây dựng và phổ biến các thông điệp phòng, chống HIV/AIDS qua các phương tiện và tài liệu truyền thông khác: Xây dựng các cụm panô, khẩu hiệu, treo băng rôn tại các địa điểm công cộng có đông người qua lại như các trục đường giao thông chính, các bến xe, công viên; cửa ngõ thành phố, xã phường, thôn, ấp, bản và cổng các cơ quan, đơn vị, trường học, bệnh viện; Phổ biến các ấn phẩm truyền thông phòng, chống HIV/AIDS khác như áp phích, tranh gấp, tờ rơi, sách mỏng về phòng, chống HIV/AIDS.

3. Tổ chức cung cấp thông tin cho các phóng viên báo chí, cộng tác viên về phòng, chống HIV/AIDS

Các Bộ, ngành, địa phương tăng cường cung cấp thông tin cho các phóng viên báo chí, cộng tác viên về phòng, chống HIV/AIDS về tình hình dịch của địa phương, các mô hình, sáng kiến và các dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS mà các địa phương đang cung cấp nhất là các sáng kiến để vượt qua thách thức của đại dịch Covid-19.

4. Tổ chức các sự kiện, hội nghị, hội thảo chuyên môn và khoa học về HIV/AIDS theo hình thức trực tuyến hoặc trực tuyến kết hợp với trực tiếp

Năm 2021, do tình hình phức tạp của dịch Covid-19 nên Ủy ban Quốc gia Phòng, chống AIDS và Phòng, chống tệ nạn ma túy mại dâm không tổ chức Lễ phát động, Lễ mít tinh hưởng ứng Tháng hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS và Ngày thế giới phòng, chống AIDS (1.12). Ủy ban Quốc gia Phòng, chống AIDS và Phòng, chống tệ nạn ma túy mại dâm cũng đề nghị các Bộ ngành và các địa phương không tổ chức các sự kiện trực tiếp và tập trung đông người như: Lễ phát động Tháng Hành động quốc gia phòng, chống AIDS; Mít tinh hưởng ứng Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS và Ngày thế giới phòng, chống HIV/AIDS cũng như các hội nghị, hội thảo phòng, chống HIV/AIDS có tập trung đông người.

Các Bộ, ngành và các địa phương có thể tổ chức các hội nghị chuyên đề, hội thảo chuyên môn, khoa học qua hình thức trực tuyến (online) hoặc kết hợp trực tuyến và trực tiếp với số lượng người tham dự thích hợp tùy theo tình hình dịch Covid-19 tại từng địa phương để thảo luận về thực trạng công tác phòng, chống HIV/AIDS trong bối cảnh dịch Covid-19, các tác động của dịch Covid-19 với công tác phòng, chống HIV/AIDS cũng như các giải pháp, các mô hình, các sáng kiến để tiếp tục duy trì và đẩy mạnh các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS trong bối cảnh dịch Covid-19.

4. Triển khai thực hiện các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS khác

- Xây dựng kế hoạch và các mô hình cung cấp dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS trong các tình huống khác nhau tùy theo của diễn biến dịch COVID-19 để đảm bảo người có hành vi nguy cơ cao và người nhiễm HIV không bị gián đoạn trong tiếp cận và sử dụng dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS.

- Triển khai các giải pháp nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho người nhiễm HIV tiếp cận liên tục và an toàn các dịch vụ điều trị bằng thuốc kháng HIV, tuân thủ điều trị. Người điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện được điều trị liên tục và an toàn bằng thuốc Methadone nhất là các địa phương thực hiện giãn cách xã hội hoặc cơ sở y tế bị phong tỏa, người bệnh bị cách ly do dịch Covid-19.

- Vận động, hỗ trợ người nhiễm HIV tiếp cận và được tiêm chủng vắc xin phòng Covid-19 cũng như tiếp cận các dịch vụ dự phòng và điều trị HIV/AIDS nhất là với các địa phương bị giãn cách xã hội hoặc phong tỏa do dịch COVID-19.

- Mở rộng việc cung cấp các dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS như xét nghiệm HIV dựa vào cộng đồng, tự xét nghiệm; điểm cấp phát thuốc Methadone; cấp phát Methadone nhiều ngày, điểm cấp phát thuốc ARV tại các

trạm y tế xã, cấp thuốc ARV nhiều ngày cũng như cung cấp các dịch vụ dự phòng trước phơi nhiễm HIV (PrEP).

- Vận động các doanh nghiệp tham gia các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS cho người lao động, đảm bảo cho người nhiễm HIV tham gia bảo hiểm y tế một cách liên tục, nhận người lao động là người nhiễm HIV, người sau cai, người đang được điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế;

- Tăng cường các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS khu vực biên giới, vùng sâu, vùng xa và vùng đồng bào dân tộc thiểu số;

- Rà soát, chấn chỉnh, giám sát hỗ trợ nhằm nâng cao chất lượng các dịch vụ, đảm bảo tính sẵn có, tính dễ tiếp cận của các dịch vụ dự phòng, chăm sóc và điều trị HIV/AIDS, đặc biệt là các dịch vụ can thiệp giảm thiểu tác hại dự phòng lây nhiễm HIV cũng như việc cung cấp các dịch vụ điều trị HIV/AIDS tại các cơ sở y tế;

- Vận động những người tiêu biểu, người có uy tín trong cộng đồng dân tộc thiểu số, tôn giáo, dòng họ (già làng, trưởng bản, chức sắc tôn giáo, trưởng họ, trưởng tộc...), người nổi tiếng tích cực tham gia các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS trong đồng bào vùng dân tộc và miền núi;

- Vận động các tổ chức tôn giáo, tổ chức phi chính phủ, các tổ chức xã hội dân sự khác và mạng lưới người nhiễm HIV tại địa phương tích cực tham gia và tổ chức các hoạt động nhân Tháng Hành động;

- Tổ chức các chuyên giám sát, đánh giá việc thực hiện công tác phòng chống HIV/AIDS của các cấp, các ngành, các địa phương, đơn vị.

IV. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Bộ Y tế - Cơ quan thường trực phòng, chống HIV/AIDS của Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng chống tệ nạn ma túy, mại dâm

- Xây dựng hướng dẫn các Ban Chỉ đạo phòng, chống AIDS các bộ, ngành, đoàn thể Trung ương và các tỉnh thành phố tổ chức thực hiện Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS;

- Phối hợp với Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam, Thông tấn xã Việt Nam và các cơ quan báo chí ở Trung ương thực hiện tuyên truyền rộng rãi các nội dung về phòng, chống HIV/AIDS trên các phương tiện thông tin đại chúng trong Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS...;

- Vận động sự tham gia của các tổ chức quốc tế đang hoạt động phòng, chống HIV/AIDS tại Việt Nam tham gia các hoạt động của Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS ở các địa phương, đơn vị;

- Chủ trì phối hợp với các cơ quan thành viên Ủy ban Quốc gia giải quyết các vướng mắc (nếu có) liên quan đến Tháng Hành động của các cơ quan, tổ chức, đơn vị;

- Báo cáo Chính phủ và Chủ tịch Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm kết quả hoạt động Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS.

2. Ban Chỉ đạo Phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm các bộ, ngành, đoàn thể ở Trung ương

- Ban hành văn bản chỉ đạo các cơ quan, tổ chức, đơn vị trong hệ thống tổ chức các hoạt động nhằm hưởng ứng Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS theo Hướng dẫn này;

- Kiện toàn Ban chỉ đạo (nếu cần), phân công các thành viên của Ban Chỉ đạo trực tiếp chỉ đạo, kiểm tra, giám sát các cơ quan, tổ chức, đơn vị trong việc chuẩn bị và tổ chức thực hiện Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS;

- Giải quyết hoặc tham mưu cho cấp có thẩm quyền giải quyết các vướng mắc (nếu có) liên quan đến Tháng Hành động của các cơ quan, tổ chức, đơn vị;

- Tổ chức các hoạt động của Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS phù hợp với chức năng nhiệm vụ và hoàn cảnh thực tế của cơ quan trong tình hình bối cảnh dịch COVID-19.

- Theo dõi, giám sát, tổng hợp báo cáo các khó khăn (nếu có) khi triển khai các hoạt động trong Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS của bộ, ngành, đoàn thể mình và gửi về Bộ Y tế - Cơ quan thường trực phòng, chống HIV/AIDS của Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm (Cục Phòng, chống HIV/AIDS).

3. Ban Chỉ đạo phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương

- Ban hành văn bản chỉ đạo, hướng dẫn các địa phương, đơn vị trong tỉnh tổ chức Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS phù hợp với điều kiện cụ thể của từng địa phương, đơn vị;

- Phân công và chỉ đạo cho các thành viên của Ban Chỉ đạo trực tiếp chỉ đạo, kiểm tra, giám sát các địa phương, đơn vị trong việc chuẩn bị và tổ chức thực hiện Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS;

- Chỉ đạo, tổ chức các hoạt động của Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS phù hợp với chức năng nhiệm vụ và hoàn cảnh thực tế của địa phương trong tình hình bối cảnh dịch COVID-19.

- Theo dõi, giám sát, báo cáo các khó khăn trong quá trình triển khai Tháng Hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS của các địa phương, đơn vị và gửi về Bộ Y tế - Cơ quan thường trực phòng, chống HIV/AIDS của Ủy ban Quốc gia phòng, chống AIDS và phòng, chống tệ nạn ma túy, mại dâm (Cục Phòng, chống HIV/AIDS).

Phụ lục 1.
GIẢI THÍCH CHỦ ĐỀ THẮNG HÀNH ĐỘNG QUỐC GIA
PHÒNG, CHỐNG HIV/AIDS NĂM 2021
“Tăng cường Phòng, chống HIV/AIDS trong bối cảnh đại dịch COVID-19”

Dịch Covid-19 tác động tiêu cực đến người nhiễm HIV và chương trình phòng, chống HIV/AIDS

Người nhiễm HIV có nguy cơ mắc bệnh nặng hơn nếu bị mắc Covid-19

Theo Tổ chức Y tế thế giới (WHO)¹ người nhiễm HIV khi mắc COVID-19 có nguy cơ bệnh chuyển nặng hoặc tử vong cao hơn. Một báo cáo của WHO dựa trên dữ liệu giám sát lâm sàng từ 37 quốc gia về nguy cơ chuyển nặng khi mắc COVID-19 ở những người nhiễm HIV nhập viện cho thấy nguy cơ phát triển COVID-19 nghiêm trọng hoặc tử vong ở người có HIV cao hơn 30% so với những người không bị nhiễm HIV. Những bệnh lý tiềm ẩn như tiểu đường và tăng huyết áp cũng thường gặp ở những người có HIV, do đó khi mắc Covid-19 nguy cơ thường nặng hơn. Báo cáo cũng chỉ ra gần một phần tư (23,1%) tổng số người nhiễm HIV nhập viện do COVID-19 đã tử vong và nguy cơ phát triển COVID-19 nghiêm trọng hoặc tử vong.

Phát hiện này cũng muốn nhấn mạnh rằng người nhiễm HIV cần áp dụng các biện pháp can thiệp để giúp sống khỏe nhất có thể như: Tiếp cận sớm và điều trị bằng thuốc ARV sớm, tuân thủ điều trị; ngăn ngừa và quản lý các bệnh lý tiềm ẩn như tiểu đường, tăng huyết áp. Tổ chức Y tế thế giới cũng khuyến cáo những người nhiễm HIV nên được ưu tiên tiêm chủng vắc xin phòng Covid-19 càng sớm càng tốt mà không phụ thuộc vào tình trạng miễn dịch của họ. Các quốc gia cũng cần có các giải pháp để giúp đảm bảo rằng những người có hành vi nguy cơ cao được tiếp cận các dịch vụ dự phòng lây nhiễm HIV, những người nhiễm HIV vẫn có thể được điều trị bằng thuốc kháng vi rút (ARV) sớm nhất, liên tục kể cả phải tính đến dịch vụ có thể bị gián đoạn do hậu quả của đại dịch COVID-19.

Dịch Covid-19 ảnh hưởng tiêu cực đến chương trình phòng, chống HIV/AIDS tại Việt Nam

Việt Nam đến nay đã trải qua qua 4 làn sóng dịch Covid-19 và dịch COVID-19 đã ảnh hưởng tiêu cực đến chương trình phòng, chống HIV/AIDS:

- Trước tiên dịch Covid 19 ảnh hưởng trực tiếp đến việc đầu tư nguồn lực cho chương trình phòng, chống HIV/AIDS: Dịch Covid-19 bùng phát tại nhiều địa phương thời gian qua và kéo dài nên ảnh hưởng đến nguồn lực cho phòng, chống HIV/AIDS. Các nhà lãnh đạo cũng phải dành sự quan tâm, tập trung cho việc phòng, chống Covid-19, do vậy có thể ảnh hưởng đến sự quan tâm chỉ đạo

¹ <https://www.who.int/news/item/15-07-2021-who-warns-that-hiv-infection-increases-risk-of-severe-and-critical-covid-19#:~:text=The%20report%20is%20based%20on,to%20people%20without%20HIV%20infection>

và đầu tư cho chương trình phòng, chống HIV/AIDS. Cán bộ và nhân viên y tế quản lý, điều trị bệnh nhân HIV được huy động cho công tác phòng, chống Covid-19 nên nhân lực thiếu hụt. Kinh phí nhà nước cả Trung ương và địa phương cũng tập trung cho các hoạt động phòng, chống Covid-19 nên việc đầu tư kinh phí các hoạt động phòng, chống HIV bị ảnh hưởng.

- Nhiều hoạt động phòng, chống HIV/AIDS tại cộng đồng bị ảnh hưởng, thậm chí ngừng trệ: Đề phòng, chống Covid-19, các hoạt động triển khai tại cộng đồng và có tiếp xúc trực tiếp giữa người với người hoặc tập trung đông người như hoạt động tiếp cận cộng đồng, truyền thông nhóm, xét nghiệm tại cộng đồng... đã không được triển khai, các hội thảo, hội nghị, tập huấn liên quan đến phòng, chống HIV/AIDS bằng các hình thức trực tiếp tại nhiều địa phương cũng bị hủy bỏ do các quy định phòng, chống dịch Covid-19.

- Nhiều cơ sở y tế cung cấp dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS bị phong tỏa đã ảnh hưởng đến việc cung cấp dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS liên tục cho người bệnh. Trong các làn sóng dịch Covid-19 tại Việt Nam, mặc dù Bộ Y tế đã có hướng dẫn các địa phương xây dựng kế hoạch để sẵn sàng cung cấp dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS một cách liên tục nhưng việc một số cơ sở cung cấp dịch vụ bị phong tỏa đột ngột cũng đã ảnh hưởng đến việc cung cấp dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS cho khách hàng.

- Một số người sử dụng dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS bao gồm cả người bệnh điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế; Điều trị bằng thuốc ARV bị nhiễm Covid-19 hoặc tiếp xúc gần với người mắc Covid-19 nên bị đưa vào các khu cách ly nên cũng gặp khó khăn để tiếp cận dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS một cách liên tục.

- Các địa phương thực hiện giãn cách xã hội theo Chỉ thị 16 của Chính phủ trong thời gian qua cũng đã ảnh hưởng rất lớn đến các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS. Việc hạn chế đi lại trong một số thời điểm, khiến cho nhiễm HIV, người sử dụng các dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS như ARV, PrEP ... khi bị kẹt lại địa phương không có đủ thuốc dự trữ dẫn đến gián đoạn ngắn điều trị hoặc dừng điều trị. Các khách hàng cần tiếp cận các dịch vụ khác như tư vấn xét nghiệm HIV; dự phòng và chăm sóc hỗ trợ cũng bị ảnh hưởng do thực hiện giãn cách xã hội nên không tiếp cận được các dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS kịp thời.

- Việc kết nối, chuyển tiếp các dịch vụ thích hợp liên quan đến HIV cho khách hàng cũng gặp nhiều khó khăn do các cơ sở y tế cũng tăng cường các biện pháp bảo vệ.

- Ngoài ra, cũng do ảnh hưởng của dịch Covid-19 tác động chung đến những người có hành vi nguy cơ cao như nhóm người nghiện ma túy, người bán dâm, nam quan hệ tình dục đồng giới, người nhiễm HIV do mất việc làm, giảm thu nhập, kẹt tại các địa phương do hạn chế đi lại v.v... do đó không đủ khả năng để chi trả cho các nhu cầu y tế thiết yếu như các dịch vụ tư vấn, xét nghiệm và

điều trị các bệnh lây truyền qua đường tình dục, Viêm gan C, thuốc dự phòng sau phơi nhiễm HIV v.v...

Tăng cường phòng, chống HIV/AIDS trong bối cảnh dịch Covid-19

Tổ chức Y tế thế giới đã khẳng định rằng: HIV tiếp tục là một vấn đề sức khỏe cộng đồng toàn cầu lớn, cho đến nay đã cướp đi sinh mạng của 34,7 triệu người. Để đạt được các mục tiêu 95–95–95 toàn cầu mới do UNAIDS đề ra, các quốc gia cần nỗ lực gấp đôi để tránh gia tăng các ca nhiễm HIV do gián đoạn dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS trong Covid-19.

Tại Việt Nam, với những tác động tiêu cực của dịch Covid-19 đến chương trình phòng, chống HIV/AIDS làm cho nhiều khách hàng khó tiếp cận các dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS và hậu quả dễ nhận thấy là số người nhiễm HIV gia tăng. Theo báo cáo từ các địa phương, số người nhiễm HIV được phát hiện trong 9 tháng đầu năm 2021 có xu hướng gia tăng so với cùng kỳ năm ngoái. Điều này rất có thể là do các tác động của dịch Covid-19 lên chương trình phòng, chống HIV/AIDS trong thời gian qua.

Nhằm ứng phó kịp thời với các tác động tiêu cực của đại dịch Covid-19 tới chương trình phòng, chống HIV/AIDS, Chính phủ, Bộ Y tế cũng như các địa phương đã triển khai hàng loạt các giải pháp nhằm tăng cường phòng, chống HIV trong bối cảnh dịch Covid-19 như xây dựng và ban hành kịp thời các hướng dẫn đáp ứng khẩn cấp để duy trì tiếp cận dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS như: Hướng dẫn tiếp cận với khách hàng qua các ứng dụng online; hướng dẫn khách hàng tự xét nghiệm HIV; Hướng dẫn phòng, chống dịch Covid-19 tại các cơ sở cung cấp dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS; Đáp ứng khẩn cấp trong lĩnh vực điều trị thay thế nghiện các chất dạng thuốc phiện bao gồm cả cấp thuốc cho người bệnh mang về và điều trị ARV (cấp thuốc nhiều tháng cho người bệnh) v.v...Dự báo dịch Covid-19 có thể còn kéo dài và chúng ta có thể sẽ sống chung với dịch Covid-19 trong tình hình mới, do vậy song song với phòng, chống dịch Covid-19, các địa phương cần tăng cường các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS trong bối cảnh dịch Covid-19. Song song với việc tiếp tục triển khai toàn diện chương trình phòng, chống HIV/AIDS, trong bối cảnh dịch Covid, các địa phương cần tăng cường triển khai các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS sau:

- Các cấp lãnh đạo cần tiếp tục quan tâm chỉ đạo và kiên định các mục tiêu phòng, chống HIV/AIDS đã được Chính phủ đặt ra trong Chiến lược quốc gia chấm dứt dịch bệnh AIDS vào năm 2030.

- Tăng cường hoạt động truyền thông quảng bá các dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS qua các kênh truyền thông đại chúng và qua nền tảng trực tuyến, mạng xã hội như các trang thông tin điện tử, facebook, zalo, tik tok v.v...Đẩy mạnh triển khai các hoạt động phòng, chống HIV/AIDS bao gồm cả truyền thông, tư vấn online, tiếp cận cộng đồng, tổ chức các cuộc họp, hội nghị, các hoạt động chỉ đạo

và thực hiện, hỗ trợ kỹ thuật từ xa. Đây sẽ là phương thức phù hợp và hiệu quả không chỉ trong giai đoạn dịch COVID 19 mà cả trong thời gian tới.

- Tăng cường mô hình tại cộng đồng do cộng đồng triển khai dưới nhiều hình thức đa dạng như qua online, từ xa, lưu động và tự xét nghiệm. Mở rộng mô hình cấp phát sinh phẩm Oralquick qua chuyển phát nhanh (thư tín) bao gồm hướng dẫn đóng gói, bảo quản sinh phẩm, giao nhận, sử dụng, báo cáo, thanh quyết toán, chỉ đạo triển khai chương trình tự xét nghiệm.

- Đảm bảo dự trữ và cung ứng đủ sinh phẩm xét nghiệm và thuốc (ARV; Thuốc dự phòng trước phơi nhiễm HIV; Methadone) và vật phẩm can thiệp giảm tác hại như bơm kim tiêm, bao cao su. Cần có quỹ hỗ trợ thuốc ARV, PEP khẩn cấp trong tình huống thiếu thuốc tại địa phương hoặc cho những người gián đoán do BHYT để đảm bảo người sống với HIV được duy trì đều đặn sử dụng thuốc.

- Quảng bá, chia sẻ thông tin tích cực về cộng đồng đích và người nhiễm HIV nhằm giảm kỳ thị phân biệt đối xử liên quan đến HIV/AIDS. Cập nhật cho hệ thống y tế về tiêu chuẩn cơ sở cung cấp dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS thân thiện, các quy tắc ứng xử cần thiết và cơ chế bảo mật thông tin khách hàng.

- Thành lập các Đội đáp ứng nhanh với Covid-19 để kết nối với đại diện mạng lưới người nhiễm HIV để đăng tải, chuyển các thông tin, các văn bản liên quan đến phòng, chống HIV/AIDS cho các nhóm đối tượng đích và đến người nhiễm HIV kịp thời.

- Ưu tiên tiêm chủng vắc xin Covid-19 cho các nhân viên hỗ trợ và nhân viên tiếp cận cộng đồng và cho người nhiễm HIV.

- Có cơ chế phối hợp và phổ biến đến tất cả các cơ quan, cán bộ có liên quan khi địa phương thực hiện giãn cách xã hội để đảm bảo người có nhu cầu vẫn có thể tiếp cận được các dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS nhất là những người bệnh đang điều trị bằng thuốc ARV, PrEP hoặc Methadone.

- Bố trí sắp xếp lại việc cung cấp dịch vụ phòng, chống HIV/AIDS tại cơ sở y tế bằng cách hẹn giờ và xếp lịch khám, các hoạt động dự phòng Covid-19 như khẩu trang, rửa tay, đo thân nhiệt được áp dụng nghiêm ngặt để giúp cho hoạt động tại các cơ sở y tế diễn ra bình thường và giảm nguy cơ lây nhiễm Covid-19 cho cả nhân viên y tế và cho người bệnh.

- Tăng cường huy động và vận dụng nguồn lực cộng đồng trong các hoạt động phòng chống HIV/AIDS, xã hội hoá dịch vụ HIV, liên kết y tế công lập – tư nhân, thu hút sự tham gia của các tổ chức cộng đồng sẽ tạo thuận lợi cho hoạt động phòng, chống HIV/AIDS.

Phụ lục 2.
KHẨU HIỆU CỦA THÁNG HÀNH ĐỘNG QUỐC GIA
PHÒNG, CHỐNG AIDS NĂM 2021

1. Cộng đồng chung tay - Kết thúc ngay dịch AIDS!
2. Tăng cường phòng, chống HIV/AIDS trong bối cảnh dịch Covid-19!
3. Xét nghiệm HIV sớm là để bảo vệ chính mình và người thân!
4. Tuân thủ điều trị ARV để đạt được tải lượng vi rút dưới ngưỡng phát hiện!
5. Phòng, chống HIV/AIDS trong đại dịch Covid-19: Không để ai bị bỏ lại phía sau!
6. Vượt qua thách thức - Kiên định mục tiêu phòng, chống HIV/AIDS!
7. Điều trị ARV ngay khi phát hiện giúp người nhiễm HIV sống khỏe mạnh và giảm lây nhiễm HIV cho người khác!
8. Tham gia bảo hiểm y tế là cách tốt nhất để người nhiễm HIV được điều trị HIV/AIDS liên tục suốt đời!
9. Phụ nữ mang thai cần xét nghiệm HIV để dự phòng lây truyền HIV từ mẹ sang con!
10. Hãy sử dụng bao cao su để bảo vệ cho bạn và người thân!
11. Dùng riêng bơm kim tiêm sạch giúp phòng lây nhiễm HIV!
12. Điều trị sớm ARV cho người nhiễm HIV cũng là dự phòng lây truyền HIV!
13. PrEP giúp bạn dự phòng lây nhiễm HIV!
14. Không kỳ thị và phân biệt đối xử với người nhiễm HIV/AIDS!
15. Nhiệt liệt hưởng ứng Ngày Thế giới phòng, chống AIDS 01/12/2021!
16. Nhiệt liệt hưởng ứng Tháng hành động quốc gia phòng, chống HIV/AIDS năm 2021!

